

K volbám je svážely taxíky. Za hlas až pět set

JAN KLÍČKA

Praha – Změňte volební zákon. I trestní zákoník. S takovým apélem přišly den po volbách největší tuzemské nevládní protikorupční organizace. Podle jejich „agentů“ v terénu se i letos opakovalo kupčení s hlasy. V nejkřiklavějších případech už padla trestní oznámení a ve hře jsou žaloby pro neplatnost voleb.

Pokusy o kupčení se odehrávaly hlavně na severu Čech a Moravy. Třeba v severočeské Bilině existuje podzemní síť z čísel na celou korupční síť. „Figuranti úspěšně zdokumentovali prostřednictvím skrytého nahrávacího zařízení průběh korupce od její organizace, svozu voličů až po samotné vyplácení úplatků,“ uvedli včera zástupci nevládních organizací.

Seznam

„ochotných“

V Kadani byli podle zjištění lidí v terénu voliči sváženi k určení z části obce Pruněvův tábor službou vybavenou „prezenční listinou“ a inkasovali odměnu. Scénář byl potvrzen místními obyvateli i řidičem jednoho z vozů taxi. „Volební manipulaci dokresluje i až

o 70 procent zvýšená volební účast v exponovaných volebních okrscích,“ uvedli zástupci sdružení.

Až 500 korun dostávali někteří voliči v Českém Těšíně. „Pro nákupčí voličských hlásů“ byl zvlášť podstatný seznam voličů, kteří již minule byli ochotni prodat svůj hlas. Tito voliči byli kontaktováni často již přímo nákupčími,“ uvedl k tomu Janusz Komieczny, analytik Nadačního fondu protikorupci.

Skoro bizarní „uplácení“ probíhalo v Brně. Jednotlivá svědectví prokazují, že se voliči účastnili voleb výměnou za speciální náramky, které byly jakousi vstupenkou na zábavu v brněnském klubu Musilka, kde bylo jídlo a program zdarma. Tyto voliče doprovázeli „volební koordinátoři“, kteří dle svých slov vysvětlovali voličům, jakým způsobem mají volit. „Nakoupení voliči v Brně převážně netušili, komu vlastně odevzdali hlas, a ani se netajili, že tak činili, aby se mohli účastnit následné akce v Musilce,“ dodává Janusz Komieczny.

Podle právníka Petra Leyera z protikorupční organizace Transparency International je třeba změnit zákon ve dvou

PODVOD. V severočeské Bilině natočili situaci, kdy vietnamský podnikatel předává peníze romské ženě. Podle dohody měla shánět další lidi ochotné hlasovat za 300 korun. Šlo ale o figurantku se skrytou kamerou. Celá věc skončí u soudu. Foto: Niši politici o.s. a Transparency

Jak žalovat volby? Máte deset dní

Patrně už dnes by měly být ve Sbirce zákonů vyhlášeny oficiální výsledky voleb. Od středy tedy začne běžet desetidenní lhůta, ve které je možné u soudu napadnout výsledky voleb. Stížnost může k soudu podat buď volič, nebo politické seskupení. Pokud jste byli svědkem kupčení, nevládní protikorupční organizace jsou ochotny lidem pomáhat s formálními žalobami. Návrh na neplatnost voleb v konkrétním městě, nebo volby třeba jen některého z kandidátů mohou lidé podat tehdy, pokud byl podle nich ovlivněn výsledek hlasování porušením volebního zákona. Stížnosti na výsledky senátních voleb bude řešit Nejvyšší správní soud, zprohýbnění obecních voleb mají na starosti krajské soudy.

ohledech. Jednak by se měl upravit trestní zákoník, který by měl pouze konstatovat, že uplácení voličů je trestné, bez dovodky, že to musí ovlivnit jejich svobodnou vůli. Taková formulace jen ztěžuje dokazování. Součástí toho by měla být i úprava trestního řádu, který by měl policii umožnit nasadit odposlechy při odhalování kupčení s hlasy.

Stejně tak důležitá je ale podle Petra Leyera úprava volebního zákona, který by měl ztížit účelové sestěhování voličů těsně před hlasováním do určitého města. „Bylo by vhodné stanovit časový úsek, v jehož rámci by neslo volit po přehlášení,“ apeluje Petr Leyer. Takové opatření doporčuje například Rada Evropy, a to v rámci takzvaného kodexu správné volební praxe.

Doporučení Rady je takové, že volební právo by mělo být zapovězeno clověku, který se do dané lokality přestěhuje v době šesti měsíců před konáním voleb. V takovém případě samozřejmě může volit, ovšem na staré adrese. „Stejně tak bychom měli zvážit, zda by lidé měli dostávat hlasovací listky dopředu, zda by nestačil seznam kandidátů a samotné hlasovací listky by do-

stali až ve volební místnosti,“ říká Petr Leyer v narážce na to, že lidé dostávali od nabídněných předvyplněné listky.

„Na celém problému s kupčením je smutné, že byli takto zneužití lidé hlavně v sociálně vyložených lokalitách, kteří často ani nevěděli, pro koho hlasují. Nerozuměli kandidátkám ani systémům křízkování,“ podotýká Petr Leyer.

„Chtějí mít vliv, chtějí vidět, jak probíhají veřejné zakázky, kudy tečou dotace, proto je to tak nebezpečné.“

Petr Leyer,

právnick Transparency International

Protikorupční organizace se po celé nadcházející volební období hodlají zaměřit právě na města, kde mělo docházet ke kupčení. „Tohle uplácení je jakousi formou investice, lidé, kteří ho provádějí, to nedělají kvůli tomu, aby byli slavní a seděli na radnici. Chtějí mít vliv, chtějí vidět, jak probíhají veřejné zakázky, kudy tečou dotace, proto je to tak nebezpečné,“ dodává Petr Leyer.